การเรียนรู้กับการบรรลุผลการทำงานของชาวเมียนมาและชาวไทย ในบริษัทไทยที่ไปลงทุนในเมียนมา

Learning with goal achievement of Burmese's work and Thai people working style in Thai corporates investing in Myanmar

Received:	*April*	*30, 2019*
Revised:	*August*	*6, 2019*
Accepted:	*August*	*13, 2019*

เรณู เหมือนจันทร์เชย (Renu Muenjanchoey)*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยโครงการ “การจัดการความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของแรงงานพม่า : กรณีศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา” พบว่า “วัฒนธรรมการทำงานของชาวเมียนมาและชาวไทยส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้ที่สร้างความรู้เขา-รู้เรา-เข้าใจ-เข้าถึงคุณค่าความเป็นเพื่อน แต่เน้นสร้างความรู้เพื่อเข้าถึงมูลค่าที่เป็นเงินทอง จะมีส่วนน้อยที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ จึงทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและการลงทุน” ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมการเรียนรู้กับการบรรลุผลการทำงานของชาวเมียนมาและชาวไทยในบริษัทไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา

ผลการวิเคราะห์ผลการศึกษา พบว่า การเรียนรู้ตามกระบวนการหรือวิธีการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ยังเกิดขึ้น เป็นไปไม่ชัดเจน ด้วยแรงงานและหรือหุ้นส่วนชาวเมียนมาที่ทำงานอยู่ในบริษัทไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมาให้ความสำคัญในค่านิยมเชิงมูลค่าที่เป็นเงินทองมากกว่าเชิงคุณค่าที่เป็นการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการรู้เขา-รู้เรา มีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และนำไปใช้แก้ปัญหาหรือสนองตอบต่อความต้องการได้ทันที สอดคล้องกับค่านิยมชาวไทยที่ไปลงทุน ซึ่งส่วนใหญ่เน้นค่านิยมเชิงมูลค่ามากกว่าการเริ่มสร้างคุณค่าจากการเรียนรู้ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แล้วนำไปสร้างการรู้เขา-รู้เรา-เข้าใจและเข้าถึง จนสามารถเป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ลงทุนเป็นหุ้นส่วนร่วมกัน ด้วยความเคารพและเท่าเทียม ซึ่งบริษัทเหล่านี้จะประสบความยากลำบากอย่างยิ่งในการดำเนินงาน แม้จะมีเงินทุนมากก็ตาม ต่างจากบางบริษัทกลุ่มเป้าหมายและนักลงทุนบางคนที่เริ่มต้นทำงานโดยการศึกษาวิจัยทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนชาวเมียนมาจนรู้ เข้าใจ และนำมาใช้เป็นแกนหลักในการดำเนินงานจนกลายเป็นบริษัทที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะคือ บริษัทหรือผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในประเทศเมียนมาแล้วประสบผลสำเร็จ ต้องเป็นองค์กร หรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ผ่านการศึกษาเรียนรู้จนสามารถรู้เขา-รู้เรา-เข้าใจในคุณค่าความสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างถ่องแท้ และสามารถปฏิบัติตามจนกลายเป็นค่านิยมติดตัวจึงจะประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ : การเรียนรู้ รู้เขา-รู้เรา บริษัทไทย ชาวเมียนมา ชาวไทย

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
Assistant Professor Dr., School of Cultural Studies, Research Institute for Languages and Cultures of Asia. Mahidol University, email : renuaor2517@gmail.com,Tel.: 0899137880

Abstract

This paper aims to analyse the results of research project titled "Managing Cultural Diversity in the Multinational Cooperations: Case Studies of Burmese Labors' Working Culture in the Thai Companies in Myanmar". The result shows that the work culture of Burmese working with Thai lacking friendship value and 'Getting to know themselves and yourself' value (understanding of each other), but rather emphasizing on monetary value; only minor group of employees learn to understand others and friendship value. If employees know both friendship and monetary value, they will succeed in both working and investment. The study also aims to explore Myanmar and Thai working in Thai companies invested in Myanmar

The results from this study show that the learning process to achieve the goals is not clear in the sense that Myanmar labors tend to weigh the monetary value over 'Getting to know themselves and yourself' – the latter can benefit while labors are working. Likewise, Thai corporates invested in Myanmar tend to initially start learning other culture through economy and society, and later adapt to 'Getting to know themselves and yourself' value. Then, both Myanmar and Thai labors become friends and that facilitate the work flow since both respect each other. On the other hand, if the company learns from the culture of Myanmar communities and adopt their value to be incorporated in companies' operations, it will be more effective way to deal and learn with other cultures. Nonetheless, the companies will succeed if they implement this approach rather than the former one.

Suggestion from the study is that companies or entrepreneurs who have successfully invested in Myanmar must be an organization or person or group of people that have 'Getting to know themselves and yourself' value and deep understanding of different society and culture values and adaptability to different value. This also applies to new coming companies investing in Myanmar.

Keywords: Learning 'Getting to know themselves and yourself' Thai companies Myanmar people Thai People

1. บทนำ

การบรรลุผลการทำงานกับการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม และองค์กรย่อมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอย่างใกล้ชิด ด้วยผู้เรียนรู้จะสามารถสร้างความรู้ที่นำไปสู่ความเข้าใจในลักษณะการงานและเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถเข้าถึงผลการทำงานได้ตามเป้าหมาย หรือยิ่งกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในทางกลับกันหากขาดการเรียนรู้ การทำงานจะได้ผลตรงกันข้าม การเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือที่บุคคล กลุ่มและองค์กรควรนำมาใช้พัฒนาการทำงานสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง บทความวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ “การเรียนรู้กับการบรรลุผลการทำงานของชาวเมียนมา และชาวไทยในบริษัทไทย ที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา” ทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จว่า ลักษณะการเรียนรู้เป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น มีแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและเผยแพร่อย่างไร โดยศึกษาวิเคราะห์จากรายงานการวิจัย “โครงการวิจัยการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานพม่าในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา” (Managing Cultural Diversity in Multinational Corporations: Case Studies of Burmese Labors' Working Culture in the Thai companies in Myanmar) ตามแนวคิดการเรียนรู้และแนวคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในทางการวิชาการและพัฒนาสังคมสืบไป

2. การเรียนรู้กับการบรรลุผลการทำงาน

การเรียนรู้ โดยทั่วไปมีนิยาม รูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการที่แตกต่างไปตามแนวคิดนั้นๆ เช่น แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต นิยามว่าการเรียนรู้คือ ชีวิต การมีชีวิตคือ กระบวนการเรียนรู้ที่ต้องจัดการตั้งแต่เกิดจนตาย ชีวิตดำรงอยู่เพื่อการเรียนรู้ แนวคิดการศึกษาเรียนรู้ นิยามการเรียนรู้ว่า เป็นการศึกษาความรู้ จัดความรู้ออกเป็นหลักสูตร แบ่งการเรียนรู้ออกเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย และแบ่งออกเป็นระดับ เช่น ระดับพื้นฐาน ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญา กำหนดให้สถาบันต่างๆ เช่น สถาบันครอบครัว โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย เป็นต้น เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเป็นอยู่ในสังคมส่วนใหญ่ในโลกปัจจุบัน

ส่วนการเรียนรู้ ในบทความนี้เป็นการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ ตามวิธีการหรือกระบวนการต่างๆ โดยการใช้หลักการสร้างความรู้ตามกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนา เป็นเครื่องมือประมวลข้อมูลมาสร้างความรู้แล้ววิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการแตกหักขาดตอนทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัฒน์ ตามวิธีการหรือกระบวนการแต่ละแนวคิด ดังนี้

2.1 แนวคิดการเรียนรู้ เนาวรัตน์ พลายน้อยและสมศรี ศิริขวัญ (2553) นำเสนอไว้ว่า “องค์กร ชุมชนและสังคมจะดำเนินภารกิจ ลุล่วงไปตามเป้าประสงค์ได้ ต้องอาศัยการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทต่างๆ ตาม “กระบวนการเรียนรู้” (Learning Process) ที่หมายถึง “การรับรู้สาระหรือข้อมูลความรู้ ทั้งส่วนที่เกี่ยวกับตัวเราหรือองค์กรของเรา และส่วนที่เกี่ยว กับคนอื่นหรือองค์กรของคนอื่น หรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เรียกว่า “รู้เขา-รู้เรา” ในรูปแบบที่เหมาะสม โดยมี “วิธีการเรียนรู้” ที่เรียกว่า **PHII** ซึ่งมีอยู่ 4รูปแบบ คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Learning Participation=P) การเรียนรู้ในแนวราบ(Learning Horizontal = H) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงหลายสาขาวิชา (Learning Integrated=I) และการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่ม (Learning Interaction = I) เพื่อเข้าถึง “ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ คือ (1) ได้

ความรู้หรือการรับรู้ความรู้ที่เชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน (2) ได้นำความรู้มาฝึกฝนจนเกิดทักษะระดับต่างๆ ในเรื่องนั้นๆ ได้ (3) ได้สร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่เกิดขึ้นในทักษะนั้นๆ (4) ได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เจริญ ก้าวหน้ากว่าเดิมหรือแปลกแยกแตกต่างจากเดิม มีประสิทธิภาพประสิทธิผลกว่าเดิม (5) ได้วิเคราะห์/สังเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาความคิด/ ผลงานสร้างสรรค์ใหม่/ ผลผลิตใหม่ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการได้ดียิ่งกว่าเดิม และ (6) เกิดมีความกล้าหาญทางจริยธรรมในการนำความคิดใหม่หรือผลผลิตใหม่สู่สังคมหรือพิสูจน์ให้สังคมรับรู้และยอมรับในวงกว้างสืบไป ซึ่งแนวคิดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้จะเกิดความรู้ให้เรียนรู้ได้ต้องดำเนินการผ่านการสร้างความรู้ที่ในการวิจัยนี้ได้เลือกใช้กระบวนการสร้างความรู้ตามกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนา

2.1.1 หลักการสร้างความรู้ตามกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนา ตามที่ผู้เขียนได้นำมาใช้ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ หลักการสร้างความรู้ในพุทธศาสนา ส่วนที่เรียกว่า “กระบวนการผัสสะ” คือ ความรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อเกิดผัสสะ ได้แก่ เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสกับสิ่งที่มากระทบ และอารมณ์ต่างๆ มากระทบใจ ที่เรียกว่า “ผัสสะ” หรือเรียกว่า “สัมผัส” จะเกิดความรู้ขึ้น เช่น เมื่อตาเห็นรูปจะรู้ลักษณะของรูปนั้น แล้วจึงนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์หรือปรุงแต่งด้วย “ความรู้พื้นฐานตามฐานภูมิปัญญาที่บุคคลนั้นๆ ได้สั่งสมไว้ในระบบสมอง” ที่เรียกว่า “ขันธ์ห้า” คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ จะทำให้ได้ข้อมูลความรู้ชุดหนึ่งเกิดขึ้น จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามแนวคิดการแตกหักขาดตอนต่อไป

2.1.2 การแตกหักขาดตอน เป็นแนวคิดที่อรชุน อัปปาดูไร (Arjun Appadurai, 1990) นำเสนอไว้โดยสรุป คือ การแตกหักขาดตอนทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองของโลก ได้กลายเป็นกระแสโลกาภิวัตน์ที่เมื่อไหลผ่านประเทศต่างๆ แล้วจะก่อเกิดเป็นพลังเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ปรากฏการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ด้านต่างๆ ขึ้นอย่างกว้างขวาง เป็นต้นว่า กระแสโลกาภิวัตน์เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แรงงานข้ามชาติ รูปแบบทางการ เมืองการปกครอง การลงทุนข้ามชาติ บรรษัทข้ามชาติ การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ การค้า การลงทุนข้ามชาติ ฯลฯ พร้อมกับกระบวนการปกป้อง คุ้มครองผลประโยชน์ที่ส่งผลต่อลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่รู้จบ เช่น กรณีการค้ามนุษย์ แรงงานข้ามชาติ และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นในประเทศเมียนมา ประเทศไทย และประเทศในประชาคมอาเซียน ที่นับวันยิ่งมีปัญหาความรุนแรงมากขึ้น บางเรื่องเกิดขึ้นภายในประเทศ เช่น ความแตกแยกทางการเมือง การปกครอง กลุ่มชาติพันธุ์ และความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม บางเรื่องเป็นเรื่องระหว่างประเทศ เช่น ประเทศมหาอำนาจใช้มาตรการต่างๆ บีบบังคับให้ต้องทำตามกฎเกณฑ์ ทั้งที่ทำได้ยาก ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจะเชื่อมโยงกับประเทศอื่นๆ ในประชาคมอาเซียนและอาเซียนพลัสรวมถึงในโลกด้วย

“การเรียนรู้” ตามแนวคิด **“การเรียนรู้” “กระบวนการผัสสะ”** และ **“การแตกหักขาดตอน”** ทั้งสามประการที่ผู้เขียนได้นำมาใช้ศึกษาในโครงการวิจัยการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา และชาวไทยที่ประกอบธุรกิจ การค้า และการลงทุนในประเทศเมียนมาในกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การศึกษา ถือเป็นการเรียนรู้ที่เป็นเหตุปัจจัยสำคัญในการบรรลุผลการทำงานที่เกิดขึ้น

“การบรรลุผลการทำงาน” โดยทั่วไปมี 3 ด้าน คือ ประสบความสำเร็จ ไม่ประสบความสำเร็จ และเสมอตัวหรือเท่าทุน แต่ละด้านจะมีมาตรวัดว่า “อยู่ในระดับใด” ทั้งคุณค่า เช่น ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม และมูลค่า เช่น รายได้ รายจ่าย กำไร ขาดทุน ที่เป็นเงินทองตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีทั้งมาตรฐานพื้นบ้านในระดับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค มาตรฐานระดับชาติที่สังคมหรือองค์กรระดับชาติกำหนดเป็นบรรทัดฐานไว้ มาตรฐานระดับนานาชาติหรือมาตรฐานสากล ตามที่องค์กรระดับโลกได้ออกประกาศและประเทศต่างๆ ทั่วโลกยอมรับถือปฏิบัติเป็นสากล เป็นต้นว่า มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานการผลิตสินค้า มาตรฐานสินค้า มาตรฐานทางอากาศ มาตรฐานทางเศรษฐกิจ มาตรฐานสุขภาพอนามัย เป็นต้น

ส่วนการบรรลุผลการทำงาน ในบทความนี้ต้องการศึกษาการบรรลุผลการทำงานของชาวเมียนมาและชาวไทยในบรรษัทไทยที่ไปประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนในประเทศเมียนมา ทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น มีแนวทางในการพัฒนาขยายผล หรือปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาอย่างไร โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ จากผลการศึกษาเชิงกระบวนการและเชิงวัตถุประสงค์ ที่ปรากฏในรายงานผลการวิจัยดังกล่าว เพื่อสร้างความรู้ ตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของบทความดังกล่าวแล้วข้างต้น และเพื่อแสดงคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเป็นเหตุเป็นผลกับการบรรลุผลการทำงานที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ ทั้งของชาวเมียนมาและชาวไทยที่ทำงานอยู่ในบรรษัทข้ามชาติไทยในประเทศเมียนมา รวมทั้งเพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจหรือผู้ที่กำลังวางแผนไปลงทุนประกอบการธุรกิจหรือเข้าไปทำงานในบรรษัทในประเทศต่างๆ จะได้นำไปใช้ตามความเหมาะสมสืบไป

3. คุณค่าความสำคัญของการเรียนรู้

เมื่อพิจารณารายงานผลการศึกษา “การจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา” โดยภาพรวม พบว่า รายงานวิจัยดังกล่าวได้แสดงให้เห็นคุณค่าที่เป็นความ สำคัญของการเรียนรู้ในการทำงานโดยทั่วไปและในสถานประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนของบริษัทไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมาหลายประการ เป็นต้นว่า

3.1 การเรียนรู้พัฒนาบุคคล กลุ่ม และองค์กรให้มีความเจริญเติบโตก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ เช่น แรงงานพม่าที่ได้รับการศึกษาในระบบสูงกว่าระดับพื้นฐาน เมื่อเข้ามาทำงานจะมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพกว่าผู้ที่จบการศึกษาน้อยกว่า ขณะเดียวกันแรงงานพม่าเมื่อเข้ามาทำงานแล้วมีความสนใจการเรียนรู้ได้ขวนขวายเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ กฎเกณฑ์กติกาการทำงานทั้งเพื่อความปลอดภัยและเพื่อเพิ่มทั้งคุณภาพและปริมาณผลผลิต ตามโอกาสที่อำนวย คนกลุ่มนี้เป็นแรงงานและหรือบุคลากรที่มีคุณภาพมากกว่าคนที่ไม่ใส่ใจเรียนรู้ บางคนมีนิสัยรักการเรียนรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเรียนรู้ จึงใส่ใจเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมที่ใช้ในหน่วยงาน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จนสามารถสื่อสารได้ หรือใส่ใจเรียนรู้

เทคนิควิธีการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบและส่วนที่เกี่ยวข้อง จนสามารถทำงานได้อย่างเชี่ยวชาญ รับผิดชอบงานอื่นได้ด้วย คนที่มีนิสัยอย่างนี้จะมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สามารถพัฒนาตนเองขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้รวดเร็ว บางคนใส่ใจเรียนรู้การนำคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมมาใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม เช่น เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ มีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียรและสำนึกรับผิดชอบในการทำงาน จนได้รับการยกย่อง ไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน และหัวหน้าหน่วยงานจึงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น กลายเป็นผู้รับผิดชอบงานของบริษัทหลายด้าน จนบางคนได้ตำแหน่งผู้จัดการและได้รับเชิญให้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนบรรษัท เป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนบริษัทจากราชการในนามของตนเอง (ชาวเมียนมา) ตามกฎหมายการลงทุนที่ประกาศใช้ใหม่ ซึ่งทำให้บริษัทสามารถขยายการลงทุนและกิจการต่างๆ ให้กว้างขวาง มั่นคง และลดค่าใช้จ่ายลงได้ ขณะเดียวกันมีความมั่นคงและกลายเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศเมียนมาที่ชาวเมียนมายอมรับกว้างขวางมากขึ้น

3.2 การเรียนรู้สร้างเพื่อนที่รู้ใจ รู้เขา-รู้เรา เข้าใจ และเข้าถึงที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

กล่าวคือ การเรียนรู้ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือบริษัท จนสามารถสร้างความรู้ที่รู้เขา-รู้เราได้ จะนำไปสู่ความเข้าใจและความเข้าถึงในพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งจนเกิด “ความเป็นเพื่อน” ที่เคารพและพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายงานการวิจัยที่พบว่า “การเรียนรู้” นอกจากเป็นเครื่องมือสร้างความรู้แล้ว ยังเป็นเครื่องมือทำให้ชาวไทย ทั้งบุคคล กลุ่ม และบริษัทที่ไปประกอบธุรกิจ การค้า และการลงทุนในประเทศเมียนมา บางคนและบางกลุ่มเห็นคุณค่าและความสำคัญแล้วใส่ใจเรียนรู้ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และด้านอื่นๆ แล้วนำความรู้มาใช้อย่างจริงจัง จนประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สร้างวัฒนธรรมการทำงานเกิดขึ้นได้อย่างมั่นคง องค์กรเจริญเติบโต และบรรลุเป้าประสงค์การประกอบธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บริษัทกลุ่มเป้าหมายการศึกษาวิจัยแห่งหนึ่ง ประสบความสำเร็จในการลงทุน สามารถขยายกิจการและพัฒนาการดำเนินงานให้เจริญก้าวหน้าอย่างกว้างขวางมั่นคงได้ เป็นผลมาจากการเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ ก่อนดำเนินการลงทุนในเรื่องอื่น บริษัทได้ส่งนักวิชาการลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้ลักษณะ “ความเป็นคน” ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าจากชุมชนท้องถิ่นเป้าหมายหลายแห่ง จนสามารถสร้างความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ส่วนที่เป็นปัญหา มีแนวคิด แนวทางการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาอย่างไร ส่วนที่ดีที่สร้างสรรค์อยู่แล้ว มีแนวคิดแนวทางการส่งเสริมพัฒนาขยายผลให้เจริญยิ่งขึ้นและหรือขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ อย่างไร โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบเชื่อมโยง ผ่านกระบวนการผัสสะ โดยศึกษาอยู่ในพื้นที่ชุมชนเป็นเวลาต่อเนื่องยาวนาน นอกจากได้ความรู้จากการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์แล้ว ยังได้ผลการเรียนรู้เชิงกระบวนการ คือ “ได้เป็นเพื่อนกับคนในชุมชน” เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในนามของเพื่อน และสามารถเชื่อมโยงให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ที่จะรู้จักบริษัทหรือองค์กรของตนเองว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร ดำเนินธุรกิจอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น จะส่งเสริมและพัฒนา หรือช่วยเหลือแก้ปัญหาอะไรแก่ชุมชนได้อย่างไรบ้าง “ความเป็นเพื่อน” ที่เกิดขึ้นระหว่างคนไทยที่บรรษัทส่งเข้าไปศึกษาเรียนรู้ชุมชนกับชาวเมียนมาในชุมชนหรือในสังคม เมื่อมีความจริงใจต่อกัน ย่อมมีความเคารพและร่วมสุขร่วมทุกข์ได้ด้วย ความเป็นเพื่อนซึ่งกันและกัน ดังกล่าวนี้ เป็นคุณค่าที่เป็นคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และความสำคัญที่ทำ

ให้การทำงานของชาวเมียนมาในบริษัทไทยและการทำงานของชาวไทยที่ไปประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนในประเทศเมียนมา ให้มีความมั่นคง เจริญเติบโต และบรรลุเป้าประสงค์ในการประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การเรียนรู้สร้างความรู้จากบทเรียนการประเมินผลการทำงาน กล่าวคือ การจะประเมินผลว่าการทำงานของบุคคล กลุ่ม องค์กร และบริษัทต่างๆ ประสบความสำเร็จหรือไม่ สามารถใช้วิธีการเรียนรู้หรือกระบวน การเรียนรู้เพื่อเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเรียนรู้มาชี้วัดได้ โดยผลการเรียนรู้จะสรุปบทเรียนให้เห็นว่า การเรียนรู้ส่วนที่บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์นั้น เกิดจากการสร้างความรู้ที่นำไปสู่การรู้เขา-รู้เราหรือไม่ เกิดจากการมีส่วนร่วมหรือไม่ เกิดจากกระบวนการสร้างความรู้หรือไม่ เป็นต้น ดังตัวอย่างความรู้จากบทเรียนที่ปรากฏในราย งานผลการวิจัยว่า บรรษัทหรือบุคคล กลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จในทำงาน และการประกอบการทางการค้า การลงทุน เกิดจากการเรียนรู้ที่สร้างความรู้ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนติ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ และความกล้าหาญทางจริยธรรมจนรู้เขา-รู้เรา ตามกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างชัดแจ้ง จากนั้นจึงนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการทำงาน หรือประกอบการในองค์กรหรือบริษัท ทำให้เกิดความสำเร็จ ส่วนกลุ่มที่ไม่ประสบความ สำเร็จ จะมีลักษณะการเรียนรู้ที่ไม่เป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้ดังกล่าวและส่วนใหญ่เรียนรู้จากหนังสือและรู้อยู่ฝ่ายเดียว ความรู้ที่ได้จึงไม่นำไปสู่ความสำเร็จ

3.4 การเรียนรู้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จการทำงาน กล่าวคือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นหรืออ้างถึงจากการทำงานและการประกอบการค้า การลงทุน ดังที่ปรากฏในรายงานการวิจัย ความสำเร็จนั้นๆ ได้แสดงวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ได้อย่างชัดแจ้ง เช่น การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการรู้เขา-รู้เราอย่างถ่องแท้ เข้าใจ และเข้าถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจน จนเกิดการยอมรับ เคารพ และปฏิบัติตามสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างจริงจัง การเรียนรู้ในลักษณะการมีความรู้ ทักษะ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ และความกล้าหาญทางจริยธรรมให้ปรากฏ เช่น กรณีประวัติความเป็นมาการประกอบการค้า การลงทุนของคนไทยเจ้าของธุรกิจแห่งหนึ่งในกรุงย่างกุ้ง กรณีอย่างนี้การเรียนรู้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากกระบวนการเรียนรู้อย่างชัดเจน และตัวอย่างกรณีเดียวกันที่ประสบความไม่สำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นในช่วงแรกของการประกอบการค้าและการลงทุน ก็มาจากการละเลยการเรียนรู้ในทำนองดังกล่าว มุ่งเรียนรู้เพื่อการลงทุนตามกระบวนการสมัยใหม่อย่างเดียว มองข้ามความรู้เขา-รู้เรา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ไม่เห็นคุณค่าความสำคัญ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะธุรกิจที่ลงทุน เน้นการใช้วัฒนธรรมสากลมาวางแผนการบริหารและดำเนินการในบริษัท เน้นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ เช่น ทุนเงินตรา ทุนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทุนการบริหารจัดการสมัยใหม่ ทุนวางแผนการดำเนินงานเชิงรุก ทุนทรัพยากรบุคคล ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญการใช้นวัตกรรมสมัยใหม่ ละเลยการใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน สุดท้ายจึงต้องประสบปัญหาอุปสรรค เกิดความล้มเหลวกว่าจะตระหนักได้ว่าเพราะขาดความรู้เขา-รู้เราในความเป็นเพื่อนมนุษย์ เช่น ขาดความเคารพยำเกรงในขนบธรรมเนียม ประเพณี ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา ขาดน้ำใจไมตรี ฯลฯ ต่อเมื่อเกิดความล้มเหลวหมดตัวจนแก้ไขไม่ได้แล้ว แนวคิดการเรียนรู้เป็นตัวชี้ให้เห็นสิ่งนี้ไว้อย่างชัดเจน

โดยสรุป คุณค่าความสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ นอกจากเป็นเครื่องแสดงลักษณะและเหตุปัจจัยแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวในการทำงานของชาวเมียนมาและการประกอบการค้า การลงทุน และธุรกิจต่างๆ ของชาวไทยที่ไปประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนในประเทศเมียนมาอย่างชัดเจนแล้ว ยังแสดงให้เห็นคุณค่าความสำคัญในการสร้างความรู้ที่รู้เขา-รู้เรา เข้าใจ และเข้าถึง จนกลายมาเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน และเป็นหลักประกันในการทำงานให้เกิดความสุขและความสำเร็จได้ด้วย นอกจากนี้ แนวคิดการเรียนรู้ยังสามารถนำเสนอแนวทาง หรือช่องทางการเรียนรู้ให้กับผู้ที่ต้องการเรียนรู้การแก้ไขพัฒนาตลอดเวลา ขอเพียงสนใจ ตั้งใจ และจริงใจ ก็สามารถเริ่มต้นได้ และสามารถสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และประสบความสำเร็จในการทำงานได้ตามเหตุปัจจัยต่อไป

4. การเรียนรู้กับการบรรลุผลการศึกษาเชิงกระบวนการ

การที่โครงการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการประมวลข้อมูล ทั้งจากเอกสาร (Document Analysis) และข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ในกรุงย่างกุ้งประเทศเมียนมาและประเทศไทย จากกลุ่มเป้าหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ พนักงาน แรงงาน เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร พนักงาน คนทั่วไป ฯลฯ โดยวิธีการสัมภาษณ์ที่ใช้แนวคำถาม แบบสอบถาม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การเข้าร่วมกิจกรรม การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตลอดถึงการรวบรวมจัดหมวดหมู่ เรียบเรียง และวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างความรู้ ได้ใช้แนวคิดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือดำเนินงานโครงการขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ ตามวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ที่เรียกว่า PHII ร่วมกับการประมวลข้อมูลความรู้ผ่านกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนา และวิเคราะห์เชื่อมโยงปรากฏการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดการแตกหักขาดตอน และได้ผลการดำเนินงานเชิงกระบวนการในลักษณะต่างๆ หลายประการ เมื่อนำแนวคิดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ผลเชิงกระบวนการที่เกิดขึ้น พบว่า ผลการวิจัยเชิงกระบวนการดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า การนำแนวคิดการเรียนรู้มาใช้เป็นเครื่องมือศึกษา ได้เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในกระบวนการดำเนินงานวิจัยด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 ลดความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงานโครงการวิจัยในพื้นที่ต่างวัฒนธรรมหรือต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อความล้มเหลวหรือความไม่บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ด้วยการนำแนวคิดการเรียนรู้ตามวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้และประมวลข้อมูลความรู้ด้วยกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนาและใช้แนวคิดการแตกหักขาดตอนวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลความรู้ที่ได้กับปรากฏการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่วิจัย ทำให้กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพตามขั้นตอนที่ต้องทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนต่างภาษาและวัฒนธรรมในพื้นที่วิจัยภาคสนามต่างประเทศ สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัจจัยเสี่ยงได้ เป็นต้นว่า ปัญหาการสื่อสารในการสัมภาษณ์ พูดคุย เสวนา ประชุม การตอบแบบสอบถาม การแปลความหรือตีความ ฯลฯ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยได้ บางกลุ่มต้องใช้ล่าม แต่การใช้กระบวนการผัสสะตรวจสอบข้อมูล เช่น การสังเกต การสัมผัส เป็นการประมวลข้อมูลความรู้ใหม่เพื่อตรวจสอบตีความลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับคำแปลหรือตีความของล่ามหรือไม่ การเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ผ่านตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่สัมผัสได้ และการบันทึกข้อมูลความรู้ไว้เป็นภาพหรือเสียงหรือทั้งสองอย่างจากนั้นจึงค่อยสอบถามผู้รู้ภายหลัง เช่น เหตุการณ์บางอย่างต้องบันทึกเป็นภาพถ่าย แล้วนำภาพให้ผู้รู้อธิบายภายหลัง บางกรณีเป็นข้อมูลความรู้ทั่วไปที่ต้องอาศัยกระบวนการผัสสะตามเรียนรู้และสอบถามหรือสัมภาษณ์ตามโอกาสที่เกิดขึ้น

แนวคิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งแบบสร้างการมีส่วนร่วม และแบบอื่นๆ รวมทั้งแนวคิดอื่นที่นำไปใช้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้กระบวนการดำเนินงานวิจัยเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามหลักการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้ลดปัจจัยเสี่ยงในกระบวนการดำเนินงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 สร้างความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย ด้วยแนวคิดการเรียนรู้กระบวน การประมวลข้อมูลความรู้ด้วยระบบผัสสะ และการวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยแนวคิดการแตกหักขาดตอน เป็นกรอบกำหนดกระบวนการดำเนินงานวิจัยให้เกิดการสร้างความรู้ที่รู้เขา-รู้เราในประเด็นต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการคืนข้อมูลความรู้ ด้วยวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Learning Participation) การเรียนรู้แบบแนวราบ (Learning Horizontal) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงหลายสาขาวิชา (Learning Integrated) และการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่ม (Learning Interaction) ตามความเหมาะสมขึ้นในกลุ่มนักวิจัย ในกลุ่มเป้า หมายที่สัมภาษณ์ ทั้งบุคคล กลุ่ม องค์กร การเสวนา และในเวทีประชุมหรือเสวนา ทำให้เข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ เป็นต้นว่า ได้ความรู้หรือการรับรู้ความรู้ที่เชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ด้วยกระบวน การดำเนินงานได้สร้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ อย่างเท่าเทียมทุกฝ่าย ข้อมูลความรู้ส่วนใดที่ได้ประมวลไว้แล้ว ก็นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลความรู้สู่เวทีหรือกลุ่มเป้าหมายหรือแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มนักวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลความรู้ที่ประมวลจากกลุ่มเป้าหมายรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ซึ่งได้ดำเนินการมาก่อนจัดเวทีเสวนา เมื่อได้จัดเวทีเสวนาขึ้นจึงต้องคืนข้อมูลเหล่านั้นแก่ที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วเพิ่มเติมหรือตัดตอน ปรับปรุง แก้ไข ตรวจสอบให้ถูกต้อง ข้อมูลความรู้บางประเด็นเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ ที่ประชุมอาจจะร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาไปพร้อมกัน บางเรื่องดีอยู่แล้ว ที่ประชุมจึงร่วมกันพิจารณาหาแนวทางขยายผลสู่สังคม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นที่เกิดขึ้นเป็นอยู่ในพื้นที่ ซึ่งสามารถนำปสู่การวางแผน พัฒนา หรือปรับปรุงแก้ไขได้โดยไม่ต้องรอผลการวิจัย แนว คิดการเรียนรู้และแนวคิดอื่นที่นำมาใช้จึงส่งเสริมให้กระบวนการวิจัยสามารถสร้างความรู้เพื่อรู้เขา-รู้เราประเด็นต่างๆ แก่กลุ่มเป้าหมาย คณะนักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 สร้างความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย ด้วยแนวคิดการเรียนรู้กระบวนการประมวลข้อมูล และการวิเคราะห์สังเคราะห์เชื่อมโยงด้วยแนวคิดการแตกหักขาดตอน เป็นกรอบกำหนดกระบวนการดำเนินงานวิจัยที่ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ประการที่ 2 และประการที่ 3 ได้อย่างเป็นเหตุผลต่อเนื่องจากความรู้ที่ได้ในข้อแรก กล่าวคือ กระบวนการดำเนินงานในขั้นนี้ กำหนดให้นำความรู้จากผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ประการแรก มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ร่วมคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ร่วมคิดพิจารณาไตร่ตรองเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ ปรากฏการณ์สถานการณ์ร่วมกัน ในเวทีเสวนา เวทีการประชุมหรือการสนทนา รวมถึงการสัมภาษณ์ จนเกิดทักษะที่เป็นความเข้าใจในระดับที่สามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลความรู้ให้เห็นลักษณะต่างๆ วัฒนธรรมการทำงาน เหตุปัจจัยต่างๆ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา ข้อดี และแนวทางการขยายผล ได้อย่างเป็นรูปธรรมร่วมกันในเวทีประชุมเสวนา และส่งผลต่อเนื่องให้เข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ประการที่ 3 คือ ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสร้าง

และหรือปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อในกระบวนการดำเนินงานวิจัยที่นำมาใช้สร้างความรู้ให้ทุกฝ่ายเห็นดี เห็นงาม เห็นว่าเหมาะสม เป็นสิ่งที่สังคมควรกระทำ ด้วยเชื่อมั่นว่า กระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อประมวลข้อมูลความรู้ตามหลักการเรียนรู้แบบต่างๆ เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมทักษะทั้งความคิดในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมทั้งเชื่อว่าน่าเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานโครงการวิจัยในต่างประเทศ กระบวนการดังกล่าวนี้มีส่วนช่วยให้โครงการวิจัยได้ข้อมูลความรู้ที่มีคุณภาพและครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้ตามต้องการ

4.4 สร้างสรรค์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากกระบวนการดำเนินงาน กล่าวคือ กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจดังกล่าวข้างต้น เป็นเหตุปัจจัยส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย บางกลุ่ม บางคน หรือเฉพาะบุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสร้างสรรค์วิธีการใหม่หรือรูปแบบใหม่ในการประมวลข้อมูลความรู้ แล้วนำมาทดลองใช้เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาจนกระทั่งสามารถสรุปได้อย่างเป็นรูปแบบใหม่หรือวิธีการใหม่ หรือกระบวนการใหม่แล้วนำมาใช้เป็นเครื่องมือดำเนินงานโครงการเพื่อประมวลข้อมูลความรู้ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และนำไปใช้เข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า เช่น ปรากฏในรายงานที่ว่า บริษัทหนึ่งได้ส่งนักวิชาการมาศึกษาลักษณะชุมชนท้องถิ่นทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หลายชุมชน ใช้เวลาศึกษามากกว่า 3 ปี จนผู้คนในชุมชนไว้วางใจ ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนกลายเป็นเพื่อนใกล้ชิดกับนักวิชาการ ชุมชนมีกิจธุระใดนักวิชาการจะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ เช่น ช่วยพัฒนาการศึกษา แก้ปัญหาการประกอบอาชีพ ส่งเสริมสุขภาพ และทำต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน เมื่อได้ความรู้ ความเข้าใจ และความเข้าถึงบริบทต่างๆ ของชุมชนอย่างชัดแจ้งดีแล้ว จึงนำความรู้เหล่านั้นมาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบวางแผนการลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศเมียนมาและเริ่มต้นการลงทุนที่สอด คล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม เริ่มต้นแต่น้อยแล้วค่อยขยายผลจนกระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลเมียนมาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ได้มากขึ้นกลายเป็นบริษัทไทยที่ไปลงทุนในเมียนมาที่มีความเจริญ ก้าวหน้า มั่นคงแห่งหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลเมียนมา ได้รับการจดทะเบียนเป็นบริษัทประเทศเมียนมาตามกฎหมายใหม่

4.5 เพิ่มทุนทางสังคม กล่าวคือ กระบวนการดำเนินงานโครงการวิจัยของแนวคิดการเรียนรู้ ได้ให้ความ สำคัญกับการเรียนรู้ที่นำไปสู่ “การรู้เขา-รู้เรา เข้าใจ และเข้าถึง” ที่นำไปสู่ “ความเป็นเพื่อน” ที่ไว้วางใจจริงใจต่อกัน ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง จนสามารถพัฒนามาเป็นเพื่อนและสถาปนาขึ้นเป็นกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มภายในพื้นที่ในประเทศและต่างประเทศ ถือเป็นทุนทางสังคมที่นำไปสู่ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการทำงานทั้งในบรรษัทไทยในประเทศเมียนมาและในประเทศอื่นๆ ดังเรื่องราวของนักธุรกิจไทยท่านหนึ่งที่ไปลงทุนในเมียนมาที่เริ่มต้นประสบความล้มเหลวจนล้มละลาย ด้วยไม่เข้าใจ ไม่ใส่ใจ ไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของวัฒนธรรมชาวเมียนมา เช่น ค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อของแรงงานเมียนมาในบริษัท แต่ด้วยเหตุที่ตนเองเคยได้สร้างทุนทางสังคมไว้กับชาวเมียนมาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ขณะที่กำลังรอวันกลับประเทศอยู่นั้นบังเอิญได้พบเพื่อนคนดังกล่าว เมื่อเพื่อนทราบเหตุผลจึงได้แนะนำให้รู้จักกับผู้นำระดับสูงท่านหนึ่งในคณะรัฐบาลเมียนมา ทำให้เขาได้กลับมาลงทุนใหม่อีกครั้ง คราวนี้ไม่ได้เริ่มต้นที่การนำเงินมาลงทุน แต่เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมเพื่อสร้าง

ทุนทางสังคมเพิ่ม จากนั้นจึงเริ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์จนประสบความสำเร็จอย่างสูง ดังเรื่องราวที่ปรากฏในรายงานการวิจัย

โดยสรุป แนวคิดการเรียนรู้ตามวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้การประมวลข้อมูลความรู้ผ่านกระบวนการผัสสะในพุทธศาสนา และการใช้แนวคิดการแตกหักขาดตอนวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ที่ได้ เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่วิจัย ทำให้กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพตามขั้นตอนต่างๆ ลดความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงและข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการวิจัยในพื้นที่ต่างวัฒนธรรมหรือต่างประเทศลงได้ เพิ่มความรู้ที่นำไปสู่การรู้เขา-รู้เรา การเป็นเพื่อน และเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องแก่กลุ่มเป้า หมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย รวมทั้งยังสามารถสร้างสรรค์ พัฒนา และใช้ประโยชน์กระบวนการดำเนินงานให้มีความก้าวหน้าเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถเพิ่มทุนทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยได้ด้วย

5. การเรียนรู้กับการบรรลุผลการศึกษาเชิงวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย มีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

5.1 ลักษณะวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทข้ามชาติจากประเทศไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อนี้สรุปได้ว่า

5.1.1 ลักษณะผู้ประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนชาวไทยในประเทศเมียนมีหลากหลายประเภท เช่น ธุรกิจการเงิน การค้า การลงทุน มีบริษัท กลุ่ม สาขา บุคคล และประกอบอาชีพอิสระ ทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ มูลค่าการลงทุนหลายร้อยล้าน ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งกลุ่มที่ซื้อมาขายไป นั่นคือ นอกจากกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์หรือซีพี หรือบริษัท Myanmar C.P. Livestock co.ltd. บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือเอสซีจี แล้วยังมีกลุ่มธนาคารหลายแห่ง บางแห่งเข้าไปลงทุนและได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการมานานแล้ว บางแห่งกำลังดำเนินการขออนุญาต แต่ได้รับการผ่อนผันให้ดำเนินงานทางการเงินบางประการได้ เช่น สามารถจัดตั้งสำนักงานประสานงานกับบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้ และยังมีบริษัท กลุ่มการค้าและบริการอื่นๆ เช่น บริษัทปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) หรือปตท. บริษัทอาหารทะเลและการขนส่ง จำกัด บริษัทเมียนมา อลิแอน เวนเจอร์ บริษัทบางกอกคิทเช่นและร้านอาหารไทย บริษัทเกี่ยวกับการแพทย์และสุขภาพ รวมทั้งกลุ่มประกอบอาชีพอิสระ นักเสี่ยงโชค นักขุดทอง โดยบางบริษัทดำเนินงานมากกว่า 20 ปี 10 ปี หรือ 5 ปี ปัจจุบันมูลค่าการลงทุนจากประเทศไทยมีมากเป็นลำดับที่ 3 ของนักลงทุนต่างประเทศในประเทศเมียนมา

5.1.2 ลักษณะวัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการบริษัท องค์กร กลุ่ม และบุคคลที่ประกอบการค้า การลงทุน เป็นต้นว่า การก่อตั้ง-ก่อเกิด การพัฒนา-ขยายผล การบริหารจัดการองค์กรและการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงการวัดผลประเมินผลการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในระบบอุปถัมภ์ตามระบอบการเมืองการปกครองของประเทศ ใครเข้าถึงผู้มีอำนาจสามารถดำเนินงานทางการค้าการลงทุนได้สะดวก ปัจจุบันการลงทุนบางกลุ่มกำลังปรับปรุง พัฒนาให้เป็นวัฒนธรรมในระบบทุนนิยมเสรีตามระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นกติกาใหม่ในปัจจุบัน คือ ปล่อยให้เป็นไปตามกลไกของตลาดเท่าที่จะทำได้และให้เป็นไปตามกลไกของกฎหมายที่สร้างสร้างขึ้นใหม่

5.1.3 ลักษณะวัฒนธรรมการทำงานของชาวเมียนมาในบริษัทไทยที่ศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ *กลุ่มผู้บริหารระดับล่าง* เป็นผู้ใช้แรงงาน ชาวเมียนมาส่วนใหญ่ทำงานในกลุ่มนี้ เน้นการใช้แรงงานปฏิบัติการตามภูมิปัญญาและแบบแผนพฤติกรรมที่บริษัทกำหนด ใช้ภาษาเมียนมาสื่อสาร มีสวัสดิการแต่ไม่มาก รับค่าจ้างรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายชิ้นงานตามแต่ข้อตกลงที่ทำกันไว้ *กลุ่มผู้บริหารระดับกลาง* เป็นพนักงาน หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน บุคลากรเฉพาะตำแหน่ง เช่น เลขานุการ เน้นใช้ภูมิปัญญาที่เป็นความรู้คู่กับทักษะและความเฉลียวฉลาดตามวุฒิการศึกษา หรือได้รับการฝึกฝนเรียนรู้จากสถาบันการการศึกษา มีแบบแผนปฏิบัติหน้าที่การงานที่รับผิดชอบซับซ้อนปานกลาง สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ (บ้าง) มีสวัสดิการและจ่ายค่าจ้างรายเดือน *กลุ่มผู้บริหารระดับสูง* คือ ผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้จัดการ กรรมการบริษัท เจ้าของหรือหุ้นส่วนผู้จดทะเบียนบริษัทตามกฎหมาย ผู้จัดการฝ่าย ผู้จัดการโรงงาน ชาวเมียนมากลุ่มนี้จะมีความเป็นเลิศด้านใดด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของบริษัท มีภูมิปัญญาและแบบแผนพฤติกรรมเป็นสากล เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าความดีงามที่ยอมรับของบริษัทและคนทั่วไป และมีบทบาทสำคัญต่อการเกิดขึ้นดำรงอยู่และดำเนินการต่อไปของบริษัทหรือองค์กรนั้นๆ

5.1.4 ลักษณะวัฒนธรรมการทำงานของชาวไทยในบรรษัทข้ามชาติไทยในประเทศเมียนมา ในบริษัทขนาดใหญ่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา มีคนไทยจำนวนไม่มาก ด้วยมีกฎหมายกำหนดจำนวนไว้ นอกจากเจ้าของหรือผู้จัดการแล้วจะมีผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการและผู้ชำนาญการเฉพาะที่ขาดแคลน หาได้ยากในประเทศเมียนมา คนเหล่านี้ทำงานไปตามพันธะสัญญาที่มีต่อบรรษัท ตามลักษณะวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นสากลและตามกฎหมายการจ้างงานชาวต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในประเทศเมียนมา และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ส่วนในบริษัทขนาดกลาง เช่น โรงแรม บริษัทเมียนมา อลิแอน เวนเจอร์ บริษัทบางกอกคิทเช่นและร้านอาหารไทย บริษัทเกี่ยวกับการแพทย์และสุขภาพ คนไทยจะเป็นผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และกรรมการหรือผู้ช่วยผู้จัดการ และอาจจะมีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการหรือผู้ประสานงานของบริษัทหรือของผู้จัดการในบางบริษัท นอกนั้นเป็นชาวเมียนมา ส่วนธุรกิจขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โลจิสติกส์ รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระตัวแทนจำหน่าย ฯลฯ คนไทยจะอยู่ในตำแหน่งเจ้าของกิจการ ผู้จัดการ ผู้บริหาร ผู้ประสานงาน ร่วมกับกลุ่มหรือร่วมกับชาวเมียนมา บางคนดำเนินธุรกิจอยู่ตามลำพัง แต่อาศัยชาวเมียนมาเป็นเพื่อน

5.2 เงื่อนไข ปัจจัย และปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทข้ามชาติจากประเทศไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

5.2.1 เงื่อนไขสำคัญที่สุด คือ เงื่อนไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติไทยที่ไปลงทุน ทั้งกฎหมายทั่วไปและกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการลงทุน รวมทั้งระเบียบปฏิบัติที่เป็นประกาศของรัฐ ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากฎหมายที่ประกาศตามมาซึ่งต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น การเช่าที่ดิน การจ่ายภาษี การเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ การนำเงินรายได้ออกนอกประเทศ เป็นต้น

5.2.2 เงื่อนไขจากนโยบายของรัฐบาล ทั้งด้านการส่งเสริมและข้อบังคับทางการค้า การลงทุน และการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทข้ามชาติไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมาที่ค่อนข้างละเอียด อ่อนไหว และซับซ้อน การพิจารณาว่าถูกหรือผิด หรือจะปรับปรุงอย่างไร ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการว่าจะเห็นอย่างไร

5.2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ที่เรียนรู้สิ่งเหล่านี้จนรู้ เข้าใจ และเข้าถึงปัจจัยเหล่านี้ เช่น รู้-เข้าใจ-เข้าถึงค่านิยมทางวัฒนธรรมของสังคมหรือชุมชนหรือท้องถิ่นแล้วปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นด้วยความเคารพ ยกย่อง จริงใจ ส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการลงทุน นักลงทุนบางกลุ่มละเลยการเรียนรู้ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วางตนเป็นเจ้าคนนายคน ที่มาจากประเทศที่พัฒนาหรือเจริญมากกว่า หรือทำตัวแปลกแยกแตกต่างจากสังคมเมียนมาจะส่งผลให้องค์กรหรือธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ แม้ว่าเงื่อนไขอื่นจะอำนวยก็ตาม เช่น ค่านิยมพื้นฐานโดยทั่วไปคนเมียนมาจะเกลียดคนไทยน้อยกว่าคนชาติอื่น แต่หากคนไทยละเลยสิ่งต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นก็จะไม่ได้รับผลดีเช่นเดียวกัน

5.2.4 ปัญหาอุปสรรคมีหลากหลาย เช่น การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่ชาวเมียนมาตามนโยบายรัฐบาลเมียนมาที่บังคับให้บรรษัทต่างชาติดำเนินการ ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ ด้วยทั้งผู้ให้และผู้รับยังปรับคลื่นไม่ตรงกัน ผู้รับไม่ต้องการ ผู้ให้ไม่เต็มใจ นอกจากนี้ ความซับซ้อนและความคลุมเครือของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมีขั้นตอนมากมายในการติดต่อราชการ เป็นปัญหายุ่งยากประการหนึ่ง รวมทั้งปัญหาการไม่รู้เขา-ไม่รู้เราในการทำงานและในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง

5.2.5 ปัญหาในกลุ่มคนไทยด้วยกัน มักจะขัดแย้งแข่งขันแตกแยกแตกคอจากความเป็นหุ้นส่วนมาเป็นคู่แข่งขันในธุรกิจเดียวกัน ขาดการปรองดองประสานงานหนุนเสริมเพื่อสร้างสรรค์ทีมงานทั้งในนามของคนไทยและในความเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดีต่อกัน หน่วยงานราชการไทยและสมาคมก็ไม่สามารถเป็นคนกลางได้ ธุรกิจหลายอย่างจึงเติบโตได้ยาก ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้

5.2.6 ปัญหาคนบางกลุ่มเน้นความสัมพันธ์เชิงธุรกิจในบริษัทหรือองค์กรมากเกินไป เช่น ชาวเมียนมาที่ได้รับการฝึกฝนทักษะการทำงานบางอย่างให้เกิดความเชี่ยวชาญ สุดท้ายจะถูกซื้อตัวโดยบริษัทอื่นของคนไทยและชาติอื่น เพียงให้ค่าตอบแทนสูงก็ยินดีที่ไปรับงานใหม่ ประกอบกับบริษัทหรือกลุ่มธุรกิจไทยยังขาดการสร้างความเป็นเพื่อนที่ดีต่อชาวเมียนมา มักปล่อยให้อยู่ร่วมกันทำงานร่วมกันในองค์กรตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีอะไรผูกมัดจิตใจร้อยรัดให้เกิดความรักความผูกพันกับองค์กรและกับเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีใครอื่นเสนอผลประโยชน์ดีกว่าจึงจากไปอย่างง่ายดาย ทั้งที่รู้ว่าจะส่งผลเสียหายต่อบริษัทเดิม

5.3 แนวทางการแก้ปัญหาและการจัดกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทข้ามชาติจากประเทศไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จที่พึงประสงค์ขององค์กร

ผลการศึกษาข้อนี้สรุปได้ว่า ควรจัดกระบวนการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่เหมาะสม ตามแนวคิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานแก่ชาวไทยและชาวเมียนมาที่ทำงานในบริษัทข้ามชาติไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมโดยทั่วไป เช่น ค่านิยมทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ ประเพณี วัฒนธรรม แบบแผนพฤติกรรมด้านต่างๆ ภาษา และการสื่อสาร ฯลฯ แก่ชาวไทยและชาวเมียนมาให้เกิดการรู้เขา-รู้เรา เข้าใจกันและกัน จากนั้นจึงส่งเสริมการนำมาใช้ในการทำงานจนสามารถเป็นเพื่อนกับคนอื่น ในที่ทำงานและนอกสถานที่ทำงาน จนสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นสุข และนอกเวลาทำงานสามารถช่วยเหลือ เกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกันได้ทั้งยามสุขและยามทุกข์ ทั้งในความเป็นบุคลากรของบริษัท ความเป็นชาวอาเซียน ความเป็นชาวพุทธและความเป็นมนุษย์

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์โดยสรุปดังกล่าวข้างต้นนี้ เกิดจากหรือได้จากการนำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และใช้วิธีการประมวลข้อมูลความรู้ด้วยระบบผัสสะในพุทธศาสนา รวมทั้งใช้แนวคิดการแตกหักขาดตอนมาวิเคราะห์เชื่อมโยง ในบทนี้จึงต้องการจะรู้ว่า การนำแนวคิดและวิธีการต่างๆ มาใช้ศึกษาจะมีผลต่อการบรรลุผลการศึกษาเชิงวัตถุประสงค์ที่สรุปมาไว้ข้างต้นอย่างไรบ้าง ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า

1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบรรลุผลการศึกษาเชิงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ลักษณะคุณค่าความสำคัญดังกล่าวนี้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา นั่นคือ แนวคิดการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่ผู้นำไปใช้ต้องรู้-เข้าใจ-และเข้าถึงด้วย นั่นคือกลุ่มนักวิจัยต้องถือปฏิบัติตามแนวคิดการเรียนรู้และการประมวลข้อมูลตามแนวทางพุทธศาสนา รวมทั้งการวิเคราะห์เชื่อมโยงตามแนวคิดการแตกหักขาดตอนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด เช่น การดำเนินการประมวลข้อมูลความรู้ใดๆ ทั้งการสัมภาษณ์ การเสวนา การประชุม ฯลฯ ต้องปฏิบัติตามวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Learning Participation = P) การเรียนรู้ในแนวราบ (Learning Horizontal = H) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงหลายสาขาวิชา (Learning Integrated=I) การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่ม (Learning Interaction = I) ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างผสมผสานกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ได้ข้อมูลความรู้ทั้งแนวราบ (Ethnography) และแนวดิ่ง (Enology) ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายและระหว่างกลุ่มเป้าหมายด้วยกัน ทำให้เกิดการรู้จัก รู้เขา-รู้เราเพิ่มขึ้น ในกลุ่มเป้าหมายสามารถสร้างกิจกรรมเชื่อมโยงที่จะดำเนินงานร่วมกันต่อไปได้ ส่วนระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับนักวิจัยก็สามารถรู้เขา-รู้เราและเกิดความไว้วางใจมากขึ้น เป็นการเริ่มต้นสร้างทุนทางสังคมให้เกิดขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ที่สำคัญคือทำให้นักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายเกิดความเป็นเพื่อที่ดีและมีความคาดหวังที่จะสร้างความร่วมมือต่อกันสืบไปในอนาคต รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายเริ่มเห็นคุณค่าความสำคัญของการเรียนรู้ที่นำไปสู่การรู้ทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ (สมุทัย) รู้ผลการดับทุกข์ (นิโรธ) และรู้วิธีการดับทุกข์ (มรรค) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มได้มีการริเริ่มสร้างกลุ่มของตนเองขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากเวทีบางเวทีแล้ว นั่นคือการบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้ว คือ (1) ได้ความรู้หรือการรับรู้ความรู้ที่เชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน (2) ได้นำความรู้มาฝึกฝนจนเกิดทักษะระดับต่างๆ ในเรื่องนั้นได้ (3) ได้สร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่เกิดขึ้นในทักษะนั้นๆ (4) ได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เจริญก้าวหน้ากว่าเดิมหรือแปลกแยกแตกต่างจากเดิม มีประสิทธิภาพประสิทธิผลกว่าเดิม (5) ได้วิเคราะห์/ สังเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาความคิด/ ผลงานสร้างสรรค์ใหม่/ ผลผลิตใหม่ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการได้ดียิ่งกว่าเดิม และ (6) เกิดมีความกล้าหาญทางจริยธรรมในการนำความคิดใหม่หรือผลผลิตใหม่สู่สังคมหรือพิสูจน์ให้สังคมรับรู้และยอมรับในวงกว้างสืบไป

ผลการศึกษาเชิงวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในรายงานดังกล่าวข้างต้น ได้แสดงให้เห็นลักษณะความเป็นเหตุผลทำนองที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ เกิดขึ้นในกระบวนการศึกษาวิจัย จึงกล่าวได้ว่า “การเรียนรู้เป็นกระบวนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย” เพราะผลการเรียนรู้ทำให้ได้ข้อมูลความรู้และความรู้ด้านต่างๆ ที่ลึกซึ้งกว้างขวางและเกี่ยวข้องทุกมิติพร้อมที่จะให้ผู้สนใจนำไปศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจก่อนที่จะเข้าไปประกอบการค้า การลงทุนในประเทศเมียนมา

2) การเรียนรู้สร้างผลสำเร็จในการทำงานหรือวัฒนธรรมการทำงานแก่ชาวเมียนมาที่ทำงานอยู่ในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา และแก่ชาวไทยที่เข้าประกอบธุรกิจการค้าการลงทุนในประเทศเมียนมา ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ ประเด็นนี้เป็นการเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างหรือบทเรียนสำคัญแก่ชาวเมียนมาและผู้ประกอบการค้าการลงทุนชาวไทยว่า ผู้สนใจเรียนรู้ เห็นคุณค่าความสำคัญในการเรียนรู้ ตามแนวคิดการเรียนรู้ดัง กล่าวข้างต้นจนเกิดการรู้เขา-รู้เรา-เข้าใจ และ “เป็นเพื่อน” ซึ่งกันและกันได้แล้ว จะส่งผลให้บุคคล หรือว่ากลุ่มหรือว่าองค์กรหรือว่าบริษัทนั้นๆ สามารถดำเนินงานได้เจริญก้าวหน้า เกิดความมั่นคงและประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ทั้งชาวเมียนมาและชาวไทย ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้น เช่น ตัวอย่างความสำเร็จของบริษัทกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทั้งสองแห่ง ตัวอย่าง นักลงทุนชาวไทยที่เคยประสบความล้มเหลวแล้ว แต่กลับมาใช้กระบวนการเรียนรู้เริ่มลงทุนใหม่ จนสามารถใช้ทุนทางสังคมสร้างตึกที่สูงที่สุด (เมื่อสิบปีที่แล้ว) ขึ้นในพื้นที่ใจกลางกรุงย่างกุ้งได้สำเร็จ ตัวอย่างบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่งที่เคยสูญเสียสินค้าของลูกค้าไประหว่างทาง กลับมาสร้างความสำเร็จในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศไทยสู่เมียนมาได้อย่างเชื่อมั่นในเวลารวดเร็ว เช่น กรุงเทพฯ-ย่างกุ้ง รับสินค้าได้ภายในสามวัน รับประกันสินค้าเสียหายด้วย ขณะที่บริษัทอื่นยังต้องรอรับสินค้าประมาณเจ็ดวัน เป็นต้น

กรณีความสำเร็จของชาวเมียนมา มีตัวอย่างหลายลักษณะ เช่น แรงงานชาวเมียนมากลุ่มหนึ่งสนใจเรียนรู้ฝึกฝนทักษะการทำงานด้านการปีนตึก เช็ดถูทำความสะอาดอาคารสูง และมีความเป็นมิตรที่ดีกับคนไทยเจ้าของบริษัท ทำให้ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ได้รับการฝึกอบรมให้เกิดทักษะและมีความรู้ที่ถูกต้อง สามารถทำให้ได้อย่างปลอดภัย บริษัทได้แต่งตั้งให้เป็นกลุ่มงานบริการภายในบริษัท ยกระดับคนหนึ่งขึ้นมาเป็นหัวหน้า โดยมีชาวเมียนมาคนอื่นเป็นทีมงาน รับเหมางานทำความสะอาดตึกสูงในปัจจุบัน มีงานเข้ามามากจนฝึกคนไม่ทันตามความต้องกการ เพราะเป็นกลุ่มงานบริการทำความสะอาดกลุ่มแรกของกรุงย่างกุ้ง และเป็นงานที่ยาก ถือว่าเป็นความสำเร็จในการทำงานที่เกิดจากการเรียนรู้ที่สำคัญที่สามารถสร้างงานให้กับชาวเมียนมาคนอื่นได้ ขณะที่คนไทยเจ้าของบริษัทภูมิใจที่เห็นชาวเมียนมาประสบความสำเร็จ

กรณีตัวอย่างที่การเรียนรู้ทำให้ชาวไทยและชาวเมียนมาประสบความสำเร็จร่วมกัน เช่น การประกอบธุรกิจร้านอาหาร คนไทยเจ้าของร้านอาหารสอนและฝึกฝนคนเมียนมาให้เป็นพ่อครัว จนมีทักษะความ สามารถปรุงอาหารไทยและอาหารเมียนมาได้ตามค่านิยมของลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา จนกลายเป็นร้านอาหารที่มีชื่อเสียง มีลูกค้าขาประจำมากมาย ทั้งคนไทยและชาวเมียนมา รวมทั้งนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นๆ นิยมมารับประทาน ถือว่าเป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ทั้งการถ่ายทอด ฝึกฝน และเรียนรู้ รวมทั้งความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน จนยืนยาวมาถึงปัจจุบันมากกว่า 20 ปีแล้ว

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นดังตัวอย่างที่กล่าวมานี้ ถือเป็นผลจากการเรียนรู้ตามกระบวนการหรือวิธีต่างๆ ที่เหมาะสมจนสามารถเขาถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างมั่นคง จึงเป็นการเรียนรู้สร้างผลสำเร็จในการทำงานหรือวัฒนธรรมการทำงานแก่ชาวเมียนมาที่ทำงานอยู่ในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา และแก่ชาวไทยที่เข้าประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนในประเทศเมียนมา

3) การเรียนรู้สร้างความล้มเหลวในการทำงานหรือการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนมาเป็นความรู้ที่สามารถใช้เป็นแนวคิดและแนวทางการแก้ปัญหาและปรับปรุง พัฒนาวัฒนธรรมการทำงานและการประกอบการค้า การลงทุนให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความรู้จากความล้มเหลวในการทำงานหรือในการประกอบธุรกิจ เป็นความรู้ชุดหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการประกอบการค้า การลงทุนเท่าเทียมกับความรู้ที่ได้จากความสำเร็จ เพียงแต่ถ้านำความรู้จากความสำเร็จมาใช้ ต้องทำตามตัวอย่างความรู้นั้นๆ แต่ถ้าเป็นความรู้จากความล้มเหลวต้องทำตรงกันข้ามกับตัวอย่าง ซึ่งวัฒนธรรมการทำงานของชาวเมียนมาในบริษัทไทยและชาวไทยที่ไปประกอบการค้า การลงทุนในประเทศเมียนมา มีตัวอย่างการเรียนรู้ความล้มเหลวในการทำงานหรือการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุน จนสามารถสร้างความรู้เป็นบทเรียนแล้วนำมาใช้เรียนรู้ในการเริ่มต้นทำงานต่อไปได้จนประสบความสำเร็จเกิดขึ้นหลายกรณี ทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ และธุรกิจรายย่อย ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นเมื่อใช้แนวคิดการเรียนรู้มาศึกษา จะทำให้รู้ลักษณะความล้มเหลวที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น และถ้าจะไม่ทำให้เกิดความล้มเหลวควรมีแนวคิดและแนวทางอย่างไร ความรู้จากบทเรียนดังกล่าวจะช่วยให้เห็นคุณค่าความสำคัญของการเรียนรู้และนำมาใช้ในการทำงานและการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนอย่างจริง ดังตัวอย่างผู้ประกอบการบริษัทหนึ่งถูกหุ้นส่วนชาวเมียนมาที่บริษัทขอให้เขาเป็นผู้จดทะเบียนบริษัทตามกฎหมาย ฉ้อโกงทรัพย์สิน โดยอ้างว่าเป็นของตนเพราะตนเป็นเจ้าของบริษัทตามกฎหมาย ผู้ประกอบการดังกล่าวต้องยอมให้เขาฉ้อโกง เพราะเป็นสิ่งถูกต้องตามกฎหมาย แต่ความรู้จากบทเรียนดังกล่าวถือเป็นตำราในการบริหารบริษัทที่ตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าและขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว

การเรียนรู้ที่สามารถสร้างความรู้จากความล้มเหลวที่เกิดขึ้นให้เป็นบทเรียนตามกระบวนการเรียนรู้แล้วนำมาใช้เป็นแนวคิดและแนวทางการแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานและการประกอบการค้าการลงทุน จะทำให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และหรือหากเป็นโครงการศึกษาวิจัยก็สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

4) การเรียนรู้ สร้างความรู้จากบทเรียนให้เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนาประเทศโดยภาพรวมได้อย่างตรงไปตรงมา ควรที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้สืบสานเพื่อการใช้ประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาอย่างจริงจัง เป็นต้นว่า

4.1) การวิจัยที่สมควรผลักดันให้เกิดอย่างเร่งด่วน คือ การจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อการรู้เขา-รู้เราที่สามารถนำไปใช้สร้างคุณค่าที่เป็นคุณธรรมในการประกอบการค้าการลงทุนและการทำงานในบรรษัทไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา ข้อเสนอแนะข้อนี้มีความสำคัญสูงยิ่ง ทั้งในแง่ของเนื้อหาสาระที่คนไทยยังไม่รู้ไม่เข้าใจ และไม่ใส่ใจ ที่ส่วนหนึ่งนำไปสู่การไม่ให้เกียรติ ไม่เคารพ ฯลฯ ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งต่อการค้าการลงทุนทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว และในแง่ของความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเมียนมา ที่คนไทยยังไม่รู้ไม่เข้าใจอย่างแท้จริง และไม่เรียนรู้ที่จะรู้และเข้าใจด้วย

4.2) ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาวิจัยที่สมควรได้รับการสนับสนุนแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ในข้อนี้ถือเป็นความสำคัญลำดับที่สอง ด้วยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ให้การเรียนรู้ที่สามารถสร้างความรู้ได้ว่า คนไทยมองข้ามความเป็นเพื่อนกับประเทศที่อยู่ใกล้ชิดติดเขตแดน ทั้งเมียนมา กัมพูชา และประเทศอื่นในประชาคมอาเซียน

รวมไปถึงคนในประเทศอาเซียนพลัสด้วย คนไทยมีค่านิยมต่อคนในประเทศดังกล่าวในทางไม่สร้างสรรค์ ทั้งเป็นประเทศที่สร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจทางการค้า การลงทุนสู่ความสำเร็จสูงกว่าประเทศอื่นๆ

4.3) การเชื่อมโยงการวิจัยไปสู่ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดต่อไป เช่น นำผลที่ได้ไปจัดกระบวนการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมขึ้นในบริษัท เพื่อให้กลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมได้เรียนรู้ค่านิยมทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ ตามกระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ประเด็นนี้เป็นปัญหาที่ละเลยมาตลอด คือ ไม่นำผลงานที่เป็นความรู้จากการวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือพัฒนา การวิจัยได้สร้างความรู้ให้นับหนึ่งไว้ในพื้นที่แล้ว แต่ไม่มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปนับสอง-สาม-สี่ เพื่อสานต่อสิ่งนั้นๆ พอจะมีก็กลับไปนับหนึ่งใหม่

4.4) แนวทางการใช้ประโยชน์ บริษัทสามารถนำผลการวิจัยที่เป็นความรู้ทั้งเชิงกระบวนการและเชิงวัตถุ ประสงค์ไปใช้วางแผนพัฒนาและวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายตามความเหมาะสมได้ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐด้วย ประเด็นนี้น่าจะมีการเผยแพร่ให้คนไทยทราบก่อนว่าประเทศเมียนมามีความอุดมสมบูรณ์ที่คนไทยควรใส่ใจทุกด้าน ทั้งการเกษตร การค้า การประมง ฯลฯ เพื่อให้คนไทยคิดใหม่ เข้าใจใหม่ต่อประเทศเมียนมาที่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน

4.5) ผลงานที่ได้จากโครงการนี้ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกลุ่ม องค์กรอื่นหรือในชุมชน หรือท้องถิ่น หรือประเทศชาติโดยภาพรวม เพื่อให้คนในสังคมนั้นๆ หรือสังคมโดยส่วนรวมในประเทศนั้นๆ มีความ “รู้เขา-รู้เรา” แล้วใช้ความรู้เขา-รู้เรา สร้างคุณค่าที่เป็นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน

4.6) ควรเร่งรัด ปรับปรุง พัฒนากฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติเพื่อการค้าระหว่างประเทศตามกรอบความตกลงระหว่างไทยและประเทศในประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นบทเรียนที่ดีของผู้มีหน้าที่ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษา เพื่อให้คนไทยได้รู้-เข้าใจ-และเข้าถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้นว่า ค่านิยมทางวัฒนธรรม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ธรรมชาติ ค่านิยมทางสังคมของประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น ได้อย่างถูกต้อง ตรงไปตรงมา และรู้สึกเป็นเพื่อนกับผู้คนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างเท่าเทียม จะได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ว่าสามารถสร้างความรู้ที่นำไปสู่ความเป็นเพื่อนที่มีความเคารพ ศรัทธา ยกย่องในเกียรติยศ ศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพอย่างเท่าเทียมและจริงใจสืบไป

6. อภิปรายผล (หรือ) สรุปผล

เมื่อใช้แนวคิดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยโครงการ “การจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมแรงงานพม่า : กรณีศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของแรงงานพม่าในบริษัทไทยในประเทศเมียนมา ที่พบว่า วัฒนธรรมการทำงานของชาวเมียนมาและคนไทยในบริษัทคนไทยที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา ส่วนหนึ่ง “ไม่ประสบความสำเร็จ” เพราะยังขาดวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สร้างความรู้เขา-รู้เราที่เป็นพลังสร้างความรัก ความสามัคคี และความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ด้วยเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ เช่น คนไทยและคนเมียนมาไม่พร้อมในการเรียนรู้ ด้วยไม่เข้าใจคุณค่าความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องดังกล่าว ขาดทักษะพื้นฐานการสร้างความรู้และการนำความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน สถานการณ์วัฒนธรรมการทำงานและลงทุนมีความเสี่ยงสูงขาดหลักประกันที่แน่นอน ทั้งกฎหมาย นโยบาย และระเบียบปฏิบัติ และ

ส่วนหนึ่ง “ประสบความสำเร็จ” เพราะเห็นคุณค่าความสำคัญในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ดังกล่าวแล้ว จึงได้เรียนรู้จนสามารถสร้างความรู้ให้เกิดการรู้เขา-รู้เรา-เข้าใจและสามารถเป็นเพื่อน ร่วมสุข ร่วมทุกข์ในการทำงานร่วมกันที่มากกว่า “การเป็นเพียงแรงงาน หรือพนักงาน หรือหุ้นส่วนบริษัท” ที่หวังเพียงผลเชิงมูลค่าที่เป็นเงินทอง คนกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จทั้งชาวเมียนมาและชาวไทย” ตามแนวคิดการเรียนรู้ประการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า

6.1 การเรียนรู้เป็นวัฒนธรรมการทำงานประการหนึ่งที่เป็นพลังผลักดันการดำเนินงานของบรรษัทหรือกลุ่มหรือบุคคลให้บรรลุเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ที่แสดงให้เห็นว่า ชาวเมียนมาและชาวไทย ทั้งเจ้าของบรรษัท ผู้จัดการ พนักงาน และแรงงาน เมื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยใส่ใจเรียนรู้ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เช่น ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมทางวัฒนธรรม ฯลฯ ในองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมแล้ว ทำให้ประสบความ สำเร็จในการทำงาน ตรงกันข้ามกับส่วนที่ละเลยการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ดังกล่าว จะไม่สามารถบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์หรือไม่ประสบความสำเร็จได้

6.2 การใช้วัฒนธรรมการเรียนรู้ในการทำงาน ต้องเป็นไปตามวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ตามที่แนวคิดกำหนดไว้อย่างเหมาะสม จึงจะเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้ คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ในแนวราบ การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงหลายสาขาวิชา การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่ม จึงจะเข้าถึงหรือบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการเรียนรู้ได้ นั่นคือ (1) ได้ความรู้หรือการรับรู้ความรู้ที่เชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน (2) ได้นำความรู้มาฝึกฝนจนเกิดทักษะระดับต่างๆ ในเรื่องนั้นๆ ได้ (3) ได้สร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่เกิดขึ้นในทักษะนั้นๆ (4) ได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เจริญก้าวหน้ากว่าเดิมหรือแปลกแยก แตกต่างจากเดิม มีประสิทธิภาพประสิทธิผลกว่าเดิม (5) ได้วิเคราะห์/ สังเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาความคิด/ ผลงานสร้างสรรค์ใหม่/ ผลผลิตใหม่ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการได้ดียิ่งกว่าเดิม และ (6) เกิดมีความกล้าหาญทางจริยธรรมในการนำความคิดใหม่หรือผลผลิตใหม่สู่สังคมหรือพิสูจน์ให้สังคมรับรู้และยอมรับในวงกว้างสืบไป ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของวัฒนธรรมการทำงานได้ ดังผลการศึกษาวิจัยที่นำเสนอไว้

6.3 การเรียนรู้เพิ่มผลการดำเนินงานเชิงกระบวนการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการประมวลข้อมูล ทั้งจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ต่างประเทศ จากกลุ่มเป้าหมายหลากหลาย โดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ระดับลึก และการสนทนากลุ่ม ฯลฯ แนวคิดการเรียนรู้ที่นำมาใช้ ร่วมกับแนวคิดอื่นๆ ได้ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการดำเนินงานวิจัยหลายด้าน เป็นต้นว่า (1) ลดความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงานโครงการวิจัยในพื้นที่ต่างวัฒนธรรมหรือต่างประเทศ (2) เพิ่มความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย (3) สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างกลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย (4) สร้างสรรค์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากกระบวนการศึกษาวิจัย และ (5) สร้างและเพิ่มทุนทางสังคม กลุ่มเป้าหมาย นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

6.4 การเรียนรู้สามารถสร้างความรู้จากบทเรียนสู่ความสำเร็จในการทำงานหรือการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ แนวคิดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสร้างความรู้จากบทเรียนในวัฒนธรรมการทำงานสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การทำงานหรือโครงการ หรือการประกอบการค้า การลงทุน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความรู้จากบทเรียนการดำเนินงานวิจัย ช่วยให้โครงการสามารถดำเนินงานบรรลุผลการศึกษาเชิงวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้และใส่ใจในความรู้จากบทเรียนการทำงานเป็นเครื่องช่วยให้ชาวเมียนมาและชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายประสบความสำเร็จในการทำงาน การละเลยการเรียนรู้และใส่ใจในความรู้จากบท เรียนการทำงานนำไปสู่ความไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือประกอบการค้า การลงทุน

6.5ข้อเสนอแนะที่ต้องนำไปใช้ประโยชน์ ด้วยเป็นความรู้ที่เกิดจากบทเรียนการวิจัยในต่างประเทศ จึงควรนำไปส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และควรนำผลการ วิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพื่อเพิ่มทั้งคุณค่าและมูลค่าให้คุ้มค่า เช่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานของประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนมากขึ้น

Reference

Foreign Workers Administration Office (2016). “sathānakān rængngān tangdao” [“Foreign labor situation”]. Searched on January 31, 2016, searched from http://www.doe.go.th/prd/alien/statistic/param/site/152/cat/82/sub/76/pull/sub_category/view/list-label.

Foreign Workers Administration Office. (2015). “khọ̄mūn sathiti rāi duān” [“Monthly statistics”]. searched on 31 May 2015, searched from http://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/ alien_th/761d2d96ce3f625dde7fb252ab0785ec.pd.

Maenchanchoey R, Srichampa S, Thongdee I, and Boonraksa Thee. (2016). “raingān wichai rūang kānchatkān khwāmlāklāi thāng watthanatham rængngān Phamā : kọ̄rani suksā watthanatham kānthamngān khọ̄ng rængngān Phamā nai bọ̄risat Thai nai prathēt mīa nọ̄mā ”. [“Research report on the management of cultural diversity in Myanmar workers: a case study of the working culture of Myanmar workers in Thai companies in Myanmar”]. Received the national budget from Mahidol University for the year 2016.

Phaynoi, N. and Sirikhan S. Editor. (2010). “prārom wāduāi kānsuksā Thai rūam botkhwām wāduāi kānsuksā” [“Thai Advocacy of Thai education Including articles on Thai education”]. Bangkok: PA Living Company Limited.

Phothisita, C. (2007). “sāt læ sin hæng kānwichai choeng khunnaphāp” [“Science and Art of Qualitative Research”]. 3rd edition. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company.

Senakham, THi. Z. (2004). Ọ̄rachun ‘appapādurai kap manō that thọ̄ngthin khām thọ̄ngthin (Translocalities). In Political Science, 25, 1, Nor. 103-149.